

Energi- och klimatstrategi

Antagen av Kommunfullmäktige 2008-11-26

Energi- och klimatstrategi Härjedalens kommun

Innehåll:

1. Sammanfattning

2. Bakgrund

- 2.1 Syfte
- 2.2 Organisation av klimatarbetet
- 2.3 Bakgrund om växthuseffekten
- 2.4.1 Tidigare energiplan
- 2.4.2 Målsättning
- 2.5 Styrmedel

3. Inventering

- 3.1 Geografi och befolkning
- 3.2 Näringsliv
- 3.3 Energi¹
- 3.4 Växthusgaser
- 3.5 Prognos

4. Mål

- 4.1 Nationella klimatmål
- 4.2 Regionala klimatmål
- 4.3 Klimatstrategins koppling till mål i andra styrdokument
- 4.4 Beskrivning av kommunens övergripande mål/ visioner för klimatarbetet
- 4.5 Beskrivning av mätbara mål som syftar till att nå de övergripande målen/visionerna

5. Handlingsplan

- 5.1 Beskrivning av åtgärder

6 Uppföljning

- 6.1 Information om hur planen ska följas upp och hur ansvar för uppföljningsarbetet skall fördelas.

¹ Röd text markerar delar som ingår i beslutsdelen.

1. Sammanfattning

I Härjedalens kommun har vi ambitionen att det ska vara en livskvalité att bo och verka i vår vackra del av världen. Vi hoppas att detta ska kunna göras i en trygg och hållbar miljö.

För att detta ska bli verklighet har vi tagit fram denna ”Energi- och klimatstrategi”.

Många faktorer medverkar till hur vår framtid kommer att bli, detta är en början på hur vi tror att vi ska kunna jobba med frågorna inom kommunens gränser och inom våra egna verksamheter.

Alla måste bidra med sin del för att helheten ska bli den bästa.

De åtgärder som finns i handlingsplanen får utredas, budgeteras och prövas i särskild ordning.

2. Bakgrund

2.1 Syfte

Den negativa klimatpåverkan som utsläppen av växthusgaser till atmosfären ger upphov till påverkar såväl Sverige och Europa som hela vår planet. Energi- och klimatfrågan är därför med sin miljöpåverkan en av de största utmaningarna som världen och Härjedalens kommun står inför. Frågan har även en tydlig koppling till kommunikationer, sysselsättning och näringslivsutveckling. Det sätt som vi arbetar med energi- och klimatfrågor är därför av betydelse för en hållbar samhällsutveckling i Härjedalens kommun. Genom att upprätta en klimatstrategi visar således Härjedalens kommun att vi arbetar för att ta vårt ansvar för att nå de nationella och regionala klimatmålen.

Klimatstrategin ska också utgöra kommunens energiplan. Den gällande energiplanen i Härjedalens kommun antogs av kommunfullmäktige 2002 och energi- och klimatstrategin ersätter denna plan. Kommunfullmäktige beslutar om klimatstrategin, men för att nå en långsiktigt hållbar energiförsörjning måste alla invånare i kommunen på sikt involveras i klimatarbetet.

Klimatstrategin är uppbyggd i två delar. Dels en mer omfattande faktadel med bakgrundsinformation om kommunen, nulägesbeskrivning, mål, åtgärder samt information om hur kommunen skall arbeta med att följa upp strategin. Dels en mer kortfattat beslutsdel som sammanfattar Härjedalens kommuns övergripande mål och visioner samt de viktigaste åtgärderna för att nå fram till dessa mål.

2.2 Organisation av klimatarbetet

Arbetet med Klimatstrategin påbörjades hösten 2006 genom att Härjedalens kommun ansökte om deltagande i projekt *klimatcoachning – stöd till lokalt klimatarbete i små kommuner*. Härjedalens kommun kom med i projektet och har därefter påbörjat arbetet med strategin. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för projektet och som ett första steg upprättades en intern organisation bestående av en styrgrupp samt en arbetsgrupp. Arbetsgruppen bestod av olika sakkunniga personer inom områden som bl.a. fastigheter, gator, energi, transporter samt näringsliv. Styrgruppen hade politisk förankring samt angav resursramar för projektet. Projektet sattes officiellt igång i samband med ett av klimatkommunerna anordnat uppstartsmöte i Falköping i februari 2007.

2.3 Växthuseffekten och klimatförändringarna

Växthuseffekten innebär enkelt uttryckt att gaser i atmosfären håller kvar en del av den värme som utstrålas från jordytan. Atmosfärens naturliga växthuseffekt är en förutsättning för livet på jorden och utan den skulle det vara nästan 35 grader kallare vid jordytan än det är idag. Det som

skiljer den klimatförändring vi idag upplever från denna naturliga effekt är att människans utsläpp förändrar atmosfärens kemi och därigenom förstärker växthuseffekten.

Växthusgaser som vattenånga och koldioxid finns naturligt i jordens atmosfär. Gaserna hindrar inte solljuset från att nå ner till jordytan och där värma upp den, men de fångar effektivt upp utgående värmestrålning och reflekterar värme tillbaka mot jorden. På detta sätt håller växthusgaserna kvar värmen kring jorden.

De viktigaste växthusgaserna är vattenånga och koldioxid. Andra växthusgaser är metan, dikväveoxid (lustgas) och fluorerade gaser (bl a så kallade freoner). För att kunna jämföra gaser räknar man om bidraget från varje enskild gas till den mängd koldioxid (så kallade "koldioxidekvivalenter") som har samma inverkan på klimatet. Förbränningen av fossila bränslen (kol, olja och naturgas) ger upphov till koldioxid som står för 80 procent av växthusgaserna. Övriga växthusgaser är mer potenta som växthusgaser men utsläppen är betydligt mindre än för koldioxid. Källorna från de andra växthusgaserna kommer främst från jordbruket (metan och lustgas), avfallsdeponier (metan), förbränning (lustgas) medan de fluorerade gaserna i huvudsak kommer från kyl- och frysutrustning, högspänningsbrytare och aluminiumproduktion.

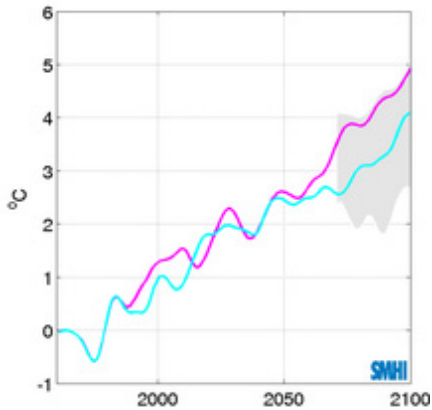
Halterna av flera växthusgaser ökar nu i atmosfären, främst på grund av vår förbränning av fossila bränslen. Ökade halter leder i sin tur till att växthuseffekten förstärks och ju mer växthusgaser i atmosfären – desto varmare blir det.

I syfte att utvärdera den omfattande klimatrelaterade forskningen som pågår världen över har FN upprättat en klimatpanel (IPCC 2007), som består av närmare 2500 forskare. Panelen har enats om en bedömning avseende den mänskliga påverkan på klimatet samt vilka effekter denna kommer att få. I den fjärde utvärderingsrapporten som tagits fram våren 2007 framgår det att den globala medeltemperaturen ökat med i genomsnitt 0,74 grader Celsius de senaste 100 åren. Under de tolv senaste åren har elva av de varmaste åren sedan 1850 inträffat. Panelen sammanfattar vidare att den globala ökningen av koldioxidhalten i första hand beror på utnyttjandet av fossila bränslen och ändrad markanvändning, medan ökningen av metan och dikväveoxid främst beror på jordbruket.

I Sverige har växthusgasutsläppen minskat gradvis inom bostads- och servicesektorn sedan 1990. Orsaken är övergången från uppvärmning med olja till fjärrvärme, värmepumpar och biobränslen. Även utsläppen från jordbruk och avfallsdeponier är på neråtgående. Inom jordbruket beror nedgången på minskat antal djur, inom avfallssektorn på uppsamling av gas ur deponierna och på att deponeringsförbud och deponiskatt har drivit fram en minskning av mängden deponerat material. Nedgångarna uppvägs dock till en del av en fortlöpande ökning av vägtrafikens utsläpp. Framför allt tilltar de tunga godstransporterna i omfattning. Även utsläppen från vissa industribranscher ökar.

Klimatförändringen kan innebära en rad konsekvenser för Sveriges del. Modelleringar visar på en generell nederbördsökning i hela landet. Även antalet tillfällen med intensiv nederbörd bedöms öka. Mest ökar nederbörden i norra och västra Sverige. Ökad nederbörd och mer intensiva regnfall ökar risken för översvämningar vilket leder till att översvämningar blir vanligare längs kuster samt längs sjöar och vattendrag. Förändringar i nederbörd liksom ökad avdunstning kan leda till ökad sommartorka i södra Sverige.

Regionala klimatmodelleringar som gjorts av SMHI visar att för Södra Norrlands inland och fjälltrakter (som innefattar Härjedalen) kommer den beräknade årsmedeltemperaturen att öka med ända upp till fyra-fem grader fram till 2100 (se figur 1). SMHIs modeller visar även på en tydlig trend mot ökad nederbörd i de båda framtidsscenierna. Förutom mer nederbörd förväntas vädret även bli mer extremt, bl.a. genom kraftiga regnskurar

Figur 1. Beräknad temperaturförändring 1961-2100 jämfört med medelvärdet perioden 1961-1990.

Kommentar Den cerisefärgade linjen motsvarar Scenario A2² (en snabb befolkningstillväxt och intensiv energianvändning) och den turkosa linjen motsvarar scenario B2 (långsammare befolkningstillväxt och mindre energianvändning). Utsläppen av olika växthusgaser förändras på olika sätt mellan och inom de olika scenarierna. Det grå området i perioden 2071-2100 visar spridningen av 4 regionala beräkningar med en atmosfär-hav-modell utifrån två globalmodeller och A2/B2.

2.4 Lagen om kommunal energiplanering

En kommun kan på flera sätt styra energianvändning och energitillförsel. Kommunen kan agera utifrån sina roller som offentlig aktör, informatör, fastighetsägare, arbetsgivare eller som ägare till ett energibolag. Ett sätt att strategiskt påverka utvecklingen är att göra upp en energiplan.

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Planen fastläggs av kommunfullmäktige. En klimatstrategi kan med fördel innefatta en energiplan och därigenom uppfylla lagens syfte. Det är viktigt att sätta upp mål för energiplaneringen och att målen konkretiseras i projekt och åtgärder. Ett annat mål med energiplanering är bättre ekonomi i kommunen som en effekt av bl.a. energieffektiviseringsåtgärder.

2.4.1 Tidigare energiplan

I förra energiplanen var ett av målen att minska användningen av fossila bränslen till under 100 m³/år till 2005 samt att upphöra med förbränningen till år 2010, för uppvärmning av kommunens fastigheter.

I tabell 1 ser man tydligt hur energiplaneringen medverkat till minskad oljeanvändning genom åren. Den totala energiomvandlingen per kvadratmeter i kommunens fastigheter har också minskat. Vi kan med tillfredsställelse konstatera att andelen förnybar energi stadigt ökar. Elanvändningen har dock ökat sedan början på 1990-talet i och med ökad andel av elektrisk kontorsutrustning, men ett trendbrott noterades under 2006 då omvandlingen av el minskade något.

Redan under exploateringen av våra fjällanläggningar på 70-talet började arbetet med att utforma kommunens avloppsreningsverk på ett miljöriktigt sätt. Detta har medfört att vi i dag har väl fungerande anläggningar som är mycket energieffektiva.

Inom kommunens vägnät har energieffektiviseringen av gatubelysningen påbörjats, och kommer att pågå under en 10-års period.

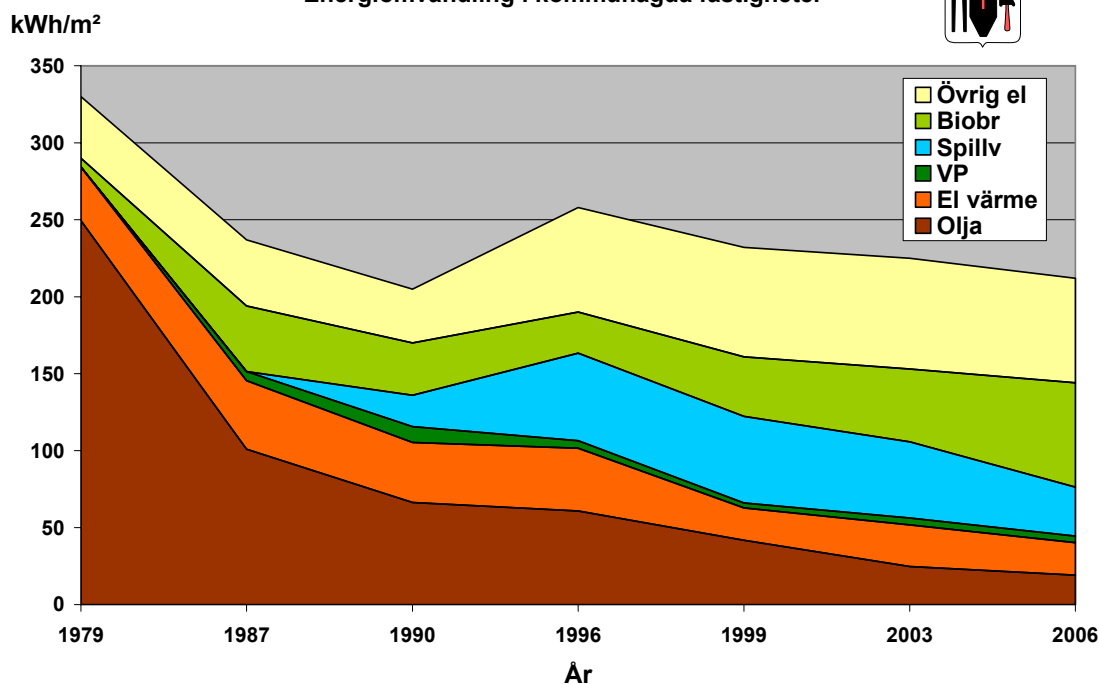
2.4.2 Målsättning

Arbetet fortsätter med att ersätta eldningsolja med förnybara energislag för uppvärmning av våra lokaler. Elanvändningen skall minskas genom att fastigheter med elvärme konverteras till annan uppvärmningsform, kommunens alla motorvärmareuttag förses med timer samt att belysningens energieffektivitet alltid kontrolleras i samband med ombyggnationer. Där brister redan är kända kommer belysningen att bytas.

Det är även viktigt att tydliga styrdokument utarbetas som stöd till upphandlande enheter så att rätt miljökrav ställs vid upphandlingar, för att uppnå så energieffektiv drift som möjligt.

² IPCC 2007. För mer information om scenarierna se IPCC:s hemsida, www.ipcc.ch.

HÄRJEDALENS KOMMUN
Energiomvandling i kommunägda fastigheter

Tabell 1. Energianvändning inom kommunens fastigheter 1979-2006

VP = värmepumpar

2.5 Styrmedel

Kommunen har en viktig roll att spela inom energi- och klimatarbetet genom sitt ansvar för fysisk planering, energiplanering, tillsyn samt drift av tekniska anläggningar. Kommunen har samtidigt goda möjligheter att påverka utvecklingen genom sitt ansvar för information, utbildning och rådgivning.

Samhällsplanering spelar en viktig roll om vi ska nå energi- och klimatmålen och därmed minska klimatförändringen. Översikts- och detaljplaner utgör en viktig funktion vad det gäller energianvändning t ex gällande lokalisering av ny bebyggelse och hur den placeras i terrängen, vilka möjligheter för kollektivtrafik som skapas och vilka uppvärmningssystem som kan användas.

Transporter utgör en stor del av klimatpåverkande utsläpp i Härjedalens kommun. Kostnader spelar en avgörande roll vid val av bränslen och transportslag. Kommunen har liten möjlighet att påverka lagstiftning, bränslepriser och skatter, några av de faktorer som styr vår bränsleanvändning och därmed också våra utsläpp av koldioxid. Kommunen kan dock i sina olika roller och nära kontakt med medborgare och näringsidkare arbeta för mer miljövänliga transporter samt utveckla andra effektiva styrmedel.

Genom att vara en förmedlare av kunskap och information kan kommunen kommunicera möjliga bidrag som medborgare och näringsliv kan söka från andra offentliga myndigheter. Ett sådant exempel inom energiområdet är bidrag för konvertering från direktverkande elvärme till fjärrvärme, berg-, sjö- eller jordvärmepump eller biobränsle. Vidare kan kommunen använda miljöförvaltningens tillsyn mot verksamheter för att minska företagets klimatpåverkan. Detta kan ske genom att kontrollera att miljöbalken efterlevs, inom ramen för prövning ställa krav på låga utsläpp av växthusgaser samt genom en aktiv tillsynsutövning verka för minskade utsläpp. Kommunen som organisation bidrar med en relativt stor del av kommunens totala utsläpp av

växthusgaser. Genom att se över sin energiförbrukning, tjänsteresor, transporter samt inom ramen för upphandling ställa klimatkrav, kan kommunen minska sin egen klimatpåverkan avsevärt.

Slutligen spelar kommunen en viktig roll med informationsspridning och folkbildning. Här är energi- och klimatrådgivaren en viktig resurs tillsammans med miljögruppen, samt att ett miljöcertifieringsarbete pågår. Delaktighet av många kommuninnevånare krävs.

3. Inventering

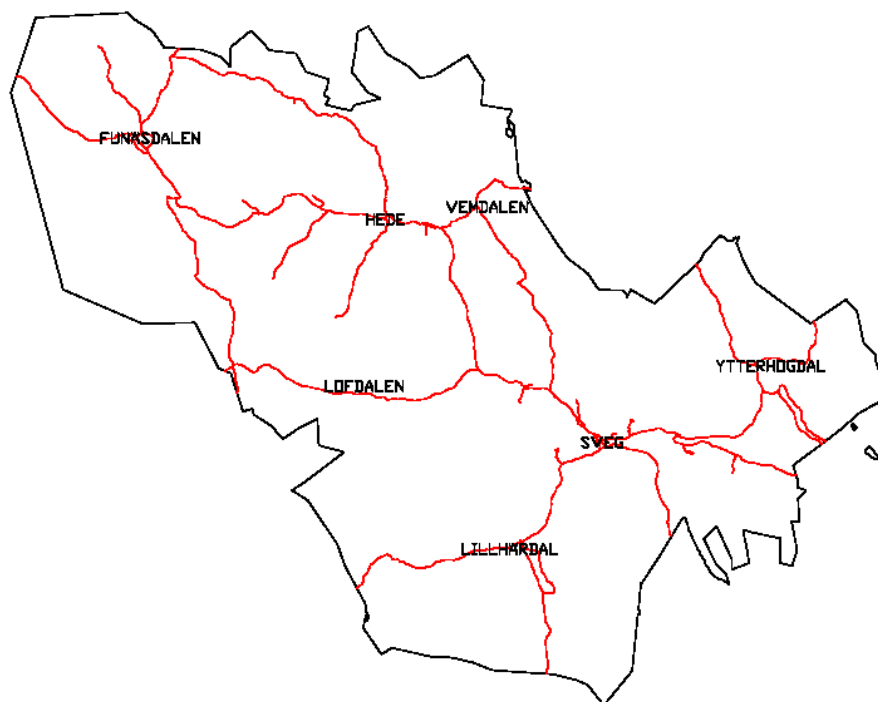
3.1 Geografi och befolkning

Härjedalens kommun bildades 1974. Den är till ytan femte största av Sveriges kommuner med 11 934 kvadratkilometer. Den är lika stor som Stockholms och Uppsala län sammantagna.

Därmed har de knappa 11 000 invånarna drygt 1 kvadratkilometer vardera till sitt förfogande! Kommunen Härjedalen är densamma som landskapet Härjedalen med undantag för ett område runt Storsjö/Ljungdalen och Helags fjällområde i nordväst som tillhör Bergs kommun.

I Härjedalens kommun ingår en del av landskapet Hälsinglands nordvästra hörn med Ytterhogdal som huvudort.

Landskapet Härjedalen är unikt som "Sveriges högsta". Fyra femtedelar är belägna mer än 500 m ö h och ett drygt fyrtiotal toppar når över 1000 m ö h.

3.2 Näringsliv

Utvecklingen för näringslivet i Härjedalen består idag av tre områden. Turismen, Bioenergi och Distansoberoende tjänster. Inom dessa områden finns den framtida tillväxten för Härjedalen.

Turismen

Turismen är för närvarande Härjedalens viktigaste tillväxtnäring. Funäsdalen, Vemdalen och Lofsdalen är våra tre kända vinterdestinationer. Turismen växer i Härjedalen, under de senaste åren har det investerats för ca 700 mkr per år. Det handlar om investeringar i boende och liftar, samt andra aktiviteter för att utveckla näringen. Det finns ca 45 000 bäddar i Härjedalen.

Besökande till Härjedalen spenderade drygt 1,2 miljarder kronor 2007 och detta skapade sysselsättning som motsvarar 1460 årsverken.

Det är vinterturismen och skidåkning som står för volymen i ovanstående siffror. Skoteråkning och andra aktiviteter ökar också. Det pågår ett arbete med att utveckla sommarturism. Fiske, jakt, cykel, vandring, golf är aktiviteter med potential att hantera betydligt fler besökare.

Vi arbetar hårt med att höja kvaliteten och utveckla ett varmt mottagande för besökare i Härjedalen.

Viktigt för framtiden är att turismen skapar förutsättningar för andra näringar att utvecklas. T ex tillverkning av produkter som används för fritidsändamål.

Bioenergi

Energi och främst bioenergi har utvecklats till ett fokusområde för näringlivet i Härjedalen. Härjedalen är med sitt geografiska läge, stora tillgång till skogsråvara och befintlig bioenergiindustri en mycket lämplig ort för etablering av ett biobränslekombinat. Med detta som bakgrund startade Härjedalens kommun tillsammans med 9 företag en förstudie med syfte att verifiera de tekniska och finansiella förutsättningarna för att skapa ett biobränslekombinat i Härjedalen baserat på befintlig industri och nybyggnad av etanolfabrik, värmekraftverk och växthus. Sedan några månader pågår uppförandet av NBE Swedens försöksanläggning för etanoltillverkning i Sveg. Invigning av försöksanläggningen äger rum i oktober i år (2008).

De bärande idéerna i kombinatet är att

- omvandla lokal förnyelsebar skogsråvara till efterfrågade och miljövänliga biobränslen. Det innebär en långsiktig regional energiförsörjning.
- kombinatets olika delar samverkar och ger en hög nyttjandegrad av tillförda resurser. Det innebär en god hushållning och lönsamhet.
- kombinatet bidrar till en regional uthållig samhällsutveckling genom fasta arbetstillfällena och skapar en industriell bas i regionen.

Syftet med försöksverksamheten är att i första hand

- testa de steg i etanolutvinningen i full skala som idag inte är beprövad industriell teknik
- testa och utvärdera de lokala råvarorna och kombinationer av dessa

Tillsammans med detta är vattenkraften och de pågående planerna för bioenergi och utbyggnaden av vindkraft faktorer som påverkar tillväxt och sysselsättning i Härjedalen. Torvbrytningen kommer också att vara av betydelse för Härjedalen under ett antal år ytterligare.

DOT – Distansoberoende tjänster

Sykes datasvar, Fortums driftcentral, Monetar, Citymark, Rekult m fl är exempel på distans oberoende tjänsteföretag. Tillsammans sysselsätter de över 400 personer. De har en avgörande betydelse för arbetsmarknaden i Härjedalen och vår tillväxt. Sykes som är Härjedalens största privata företag med runt 300 anställda växer och anställer fler under 2008. Distans oberoende tjänster är mycket viktig del av näringslivet i Härjedalen främst för Södra och Östra delen av kommunen. Det är ett utmärkt komplement till bioenergisektorn och turismen.

Övrigt näringsliv

Hantverksföretag, tillverkningsföretag och andra tjänsteföretag är viktiga för tillväxt och sysselsättning. De är i många fall på något sätt leverantörer till ovanstående näringar. Turismen efterfrågar mycket av hantverksföretagen, Snowolverine snöskotertillverkaren är beroende av snöskoterturismen o s v.

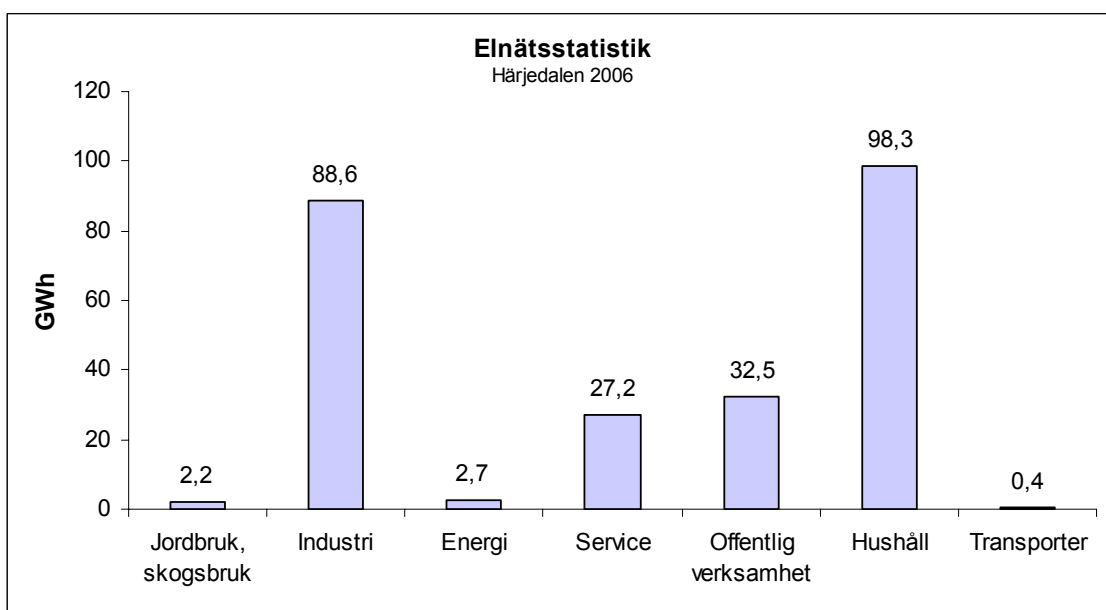
3.3 Energi

Inom Härjedalens kommun produceras energi genom vattenkraft ca 1 715 GWh, torv 400 GWh, träpellets och träbriketter 400 GWh, vindkraftsproduktion 30 GWh, solenergi 0,2 GWh.

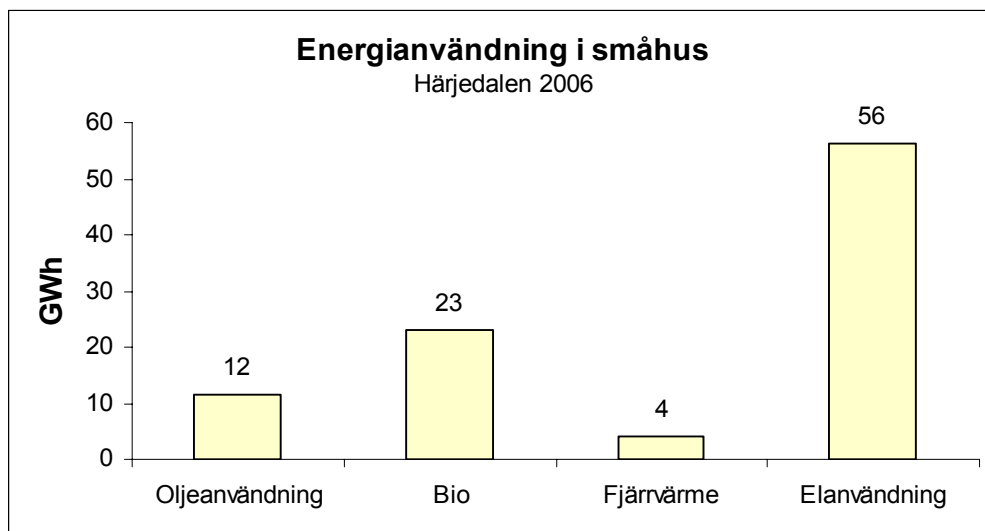
Energiförbrukningen inom kommunen fördelar sig på olja 24 GWh, bensin 132 GWh, diesel 135 GWh, biobränsle 42 GWh, el 254 GWh samt 49 GWh övrig förnybar energi utom vattenkraft.

Den förnybara energin är jord- och bergvärme 9,8 GWh, solfångare 0,2 GWh, etanol 7,2 GWh, FAME (låginkblandning i diesel) 4,3 GWh samt vindkraft 29,9 GWh.

Elanvändningen fördelas enligt nedan

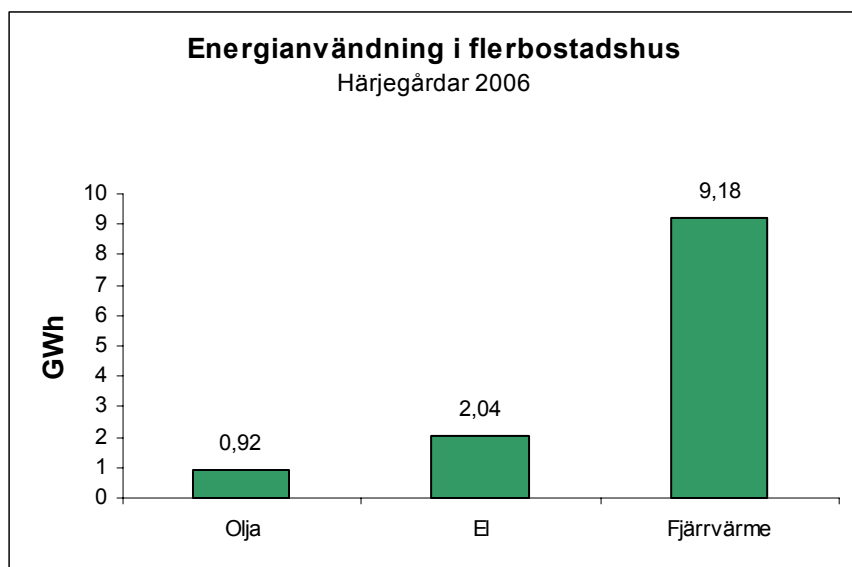

Tabell 2. Elförbrukning inom kommunen.

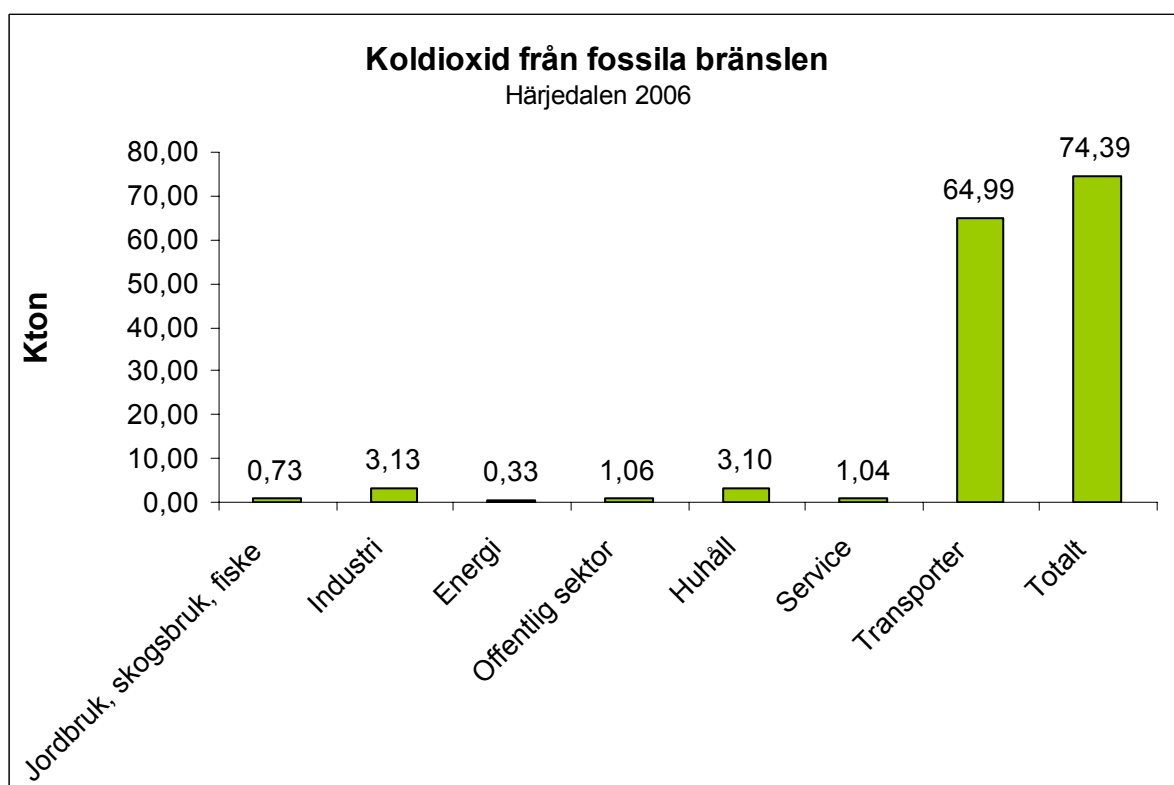
Tabell 3. Uppvärmningssätt inom småhusbeståndet i kommunen

Tabell 4. Uppvärmningssätt inom flerbostadshusbeståndet i kommunen

3.4 Växthusgaser

De stora utsläppen av växthusgaser inom kommunen sker genom transportsektorn.

Tabell 5. Koldioxidutsläpp inom kommunen.

Alla siffror baseras på statistik från SCB, sotaren, bränsle- och energibolag samt fastighetsbolag. Flygtrafiken är inte medtagen i någon statistik.

Att transportsektorn bidrar till så mycket växthusgaser inom kommunen beror på att många passerar genom kommunen. De allmänna kommunikationerna är inte så frekventa.

Transporterna med fossila bränslen bör reduceras med **27.4 %** på lång sikt. Det innebär en reduktion av koldioxidutsläppen från 74 390 ton till 54 000 ton koldioxid per härjedaling och år. Det är då beräknat på 12 000 invånare som är målet enligt kommunens "Vision 2015". Vi följer

då de nationella målen som är antagna (se 4.1 nedan). För att åstadkomma detta skulle cykel- och gångvägar prioriteras. Kommunens resepolicy måste lyftas fram och följas. Översyn för hemsändningsbidrag, hemtjänst och kompletteringstrafik. Kollektivtrafiken skulle prioriteras, framför allt på för dagspendlare samt de längre sträckorna.

Dessutom måste de nationella målen uppfyllas av andra då en stor del av transportarbetet i kommunen är av transitkaraktär och utförs av fordon som kommunen inte kan styra över.

3.5 Prognos

För att nå de nationella och regionala miljömålen måste kommunen bidra med ett antal åtgärder. Vissa har en direkt påverkan som konvertering av fossilbränsleuppvärmda egna fastigheter, utbyte av fordonsparken till alternativt drivna fordon, utbyte av gatubelysning till energieffektivare sådan och så vidare.

Andra har en indirekt påverkan som information till allmänhet och näringsliv, lobbyarbete mot myndigheter, organisationer och andra aktörer för att få dem att fatta beslut som följer miljömålen intentioner. Som exempel kan nämnas upprustning av Inlandsbanan med tvärbanor. Då kan man flytta gods från lastbil till järnväg men också gods från Stambanan och därmed få fler tåglägen på den senare för persontrafik, vilket i sin tur medför färre biltransporter!

Om kommunen bidrar med sin kunskap och kompetens, dels internt i den egna verksamheten, men också externt mot andra aktörer finns goda möjligheter att nå både de nationella och de regionala miljömålen.

4. Mål

4.1 Nationella klimatmål

Det svenska klimatarbetet bedrivs på flera nivåer, globalt (t ex IPCC) inom EU, på nationell, regional och på kommunal nivå. I juni 2006 antog riksdagen propositionen Nationell klimatpolitik i global samverkan (prop. 2005/06:172). Där fastställs att det nationella klimatmålet som antogs för klimatpolitiken år 2002, ligger fast. Det innebär att de svenska utsläppen av växthusgaser, under perioden 2008-2012 ska ligga på en nivå som är fyra procent lägre än utsläppen år 1990.

För att nå, de i propositionen uppställda målen, finns det nationella miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” som består av mål på både lång och kort sikt. Det långsiktiga svenska klimatmålet utgår från att utsläppen på sikt ska vara jämt fördelade mellan jordens invånare. På lång sikt ska de svenska utsläppen av växthusgaser därför minska till en nivå lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare och år. Riksgenomsnittet för utsläpp var år 2003 cirka 7,9 ton per svensk och år. Internationell samverkan är avgörande för om målet ska nås.

Det kortsiktiga målet är att de svenska utsläppen av växthusgaser som medelvärde för perioden 2008-2012 ska vara fyra procent lägre än utsläppen år 1990. Målet ska nås genom inhemska åtgärder, utan användning av utsläppskrediter via vare sig flexibla mekanismer eller kompensation för upptag i så kallade kolsänkor (upptag av koldioxid i växande skog).

4.2 Regionala klimatmål

Länsstyrelsen i Jämtlands län har tagit fram 15 regionala miljömål. Bland dessa, som har koppling till miljö och klimatarbetet kan nämnas:

1. Begränsad klimatpåverkan, vilket är ett prioriterat område. Jämtlands län ska bli en fossilbränslefri region. Utsläppen av växthusgaser ska minskas med 50 % mellan 1990-2020.

2. Frisk luft, utsläppen av kolväten från småmotorer, snö- och vattenskotrar och arbetsmaskiner ska minska med 50 % mellan 2007-2010. Luftkvaliteten i våra tätorter ska vara bättre än vad som krävs i gällande lagstiftning.

15. God bebyggd miljö, senast 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för: ett varierat utbud av bostäder mm kan åstadkommas och hur förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter kan förbättras.

4.3 Klimatstrategins koppling till mål i andra styrdokument

Härjedalens kommun antog en Energiplan 2002. En miljöpolicy finns sedan 2002-11-25 och beslut finns om att kommunen ska miljöcertifieras. En resepolicy antogs 2005.

Upphandlingspolicy finns, gemensam för fem kommuner.

4.4 Beskrivning av kommunens övergripande mål/ visioner för klimatarbetet

I Härjedalens kommun ska luft och vatten vara rent och hålla hög kvalitet.

Energianvändningen i Härjedalens kommun ska vara effektiv och förnyelsebara resurser ska användas i högre utsträckning.

Härjedalens kommun strävar efter att ställa om till ett fossilbränslefritt transportsystem

Härjedalens kommun strävar efter att ha en klimatstrategisk grundsyn i sitt agerande.

4.5 Beskrivning av mätbara mål som syftar till att nå de övergripande målen/visionerna

Kommunen ska ställa miljökrav vid upphandlingar och inköp.

Arbetet fortsätter med att ersätta eldningsolja med förnybara energislag för uppvärmning av våra lokaler. Elanvändningen skall minskas genom att fastigheter med elvärme konverteras till annan uppvärmningsform, kommunens alla motorvärmareuttag förses med timer samt att belysningens energieffektivitet alltid kontrolleras i samband med ombyggnationer. Där brister redan är kända kommer belysningen att bytas.

Det är även viktigt att tydliga styrdokument utarbetas som stöd till upphandlande enheter så att rätt miljökrav ställs vid upphandlingar, för att uppnå så energieffektiv drift som möjligt.

Energieffektiviseringen av vägbelysningen fortsätter.

Handlingsplan

5.1 Beskrivning av åtgärder

I arbetet med att ta fram strategin har identifierats en stor mängd åtgärder som kommer att medverka till att klimatmålen uppnås. Dessa riktlinjer ska styra Härjedalens kommuns framtida energi- och klimatarbete. De åtgärder som finns i handlingsplanen får utredas och tas upp i budgetarbetet framöver och prövas där.

Åtgärd nr 1	Minst 25 % kravmärkt i kommunens kök
Beskrivning av åtgärden	Om det finns kravmärkta alternativ ska detta alltid väljas.
Ansvarig	Upphandlingsenheten
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Nästa upphandling
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 2	Bilpool
Beskrivning av åtgärden	Kommunens bilpark lämnas till "central förvaltning" för att alla bilanvändare ska kunna boka dessa
Ansvarig	Tekniska kontoret
Kostnad	Ev nytt bokningssystem
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Hösten 2008
Övriga miljövinster	Samåkning

Åtgärd nr 3	Fri kollektivtrafik
Beskrivning av åtgärden	Inom kommunen ska det vara gratis att nyttja bef kollektivtrafik
Ansvarig	Kommunfullmäktige
Kostnad	800 000 - 1 000 000
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Nästa upphandling
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 4	Upprustning av Inlandsbanan
Beskrivning av åtgärden	Sträckan Sveg-Brunflo måste förbättras för att tågtrafiken ska kunna nyttjas optimalt. Signalsystem för hela banan.
Ansvarig	Inlandsbanan AB + ägarkommunerna
Kostnad	229 + 150 miljoner
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	2012 samt 2015
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 5	Utveckling av nya bioenergigrödor för användning inom bioenergikombinatet
Beskrivning av åtgärden	Förutom barmassa ska andra växter kunna testas i processen för etanoltillverkning
Ansvarig	Härjedalens Miljöbränsle AB samt Lunds Universitet
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Kontinuerligt
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 6	ECO-driving till all personal
Beskrivning av åtgärden	Personal inom kommunen som nyttjar bilarna i bilpoolen ska genomgå utbildning i energisnål körning
Ansvarig	Bilpoolsansvariga
Kostnad	300 000:-
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Fr o m våren 2009
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 7	Fossilbränslefri uppvärmning i kommunens fastigheter
Beskrivning av åtgärden	Oljeuppvärmning ersätts med biobränslen
Ansvarig	Tekniska kontoret
Kostnad	3 miljoner
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	270 ton
Datum då åtg ska vara utförd	2010
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 8	Närvärmecentraler i turistområden
Beskrivning av åtgärden	När nya områden ska detaljplaneras ska man anordna platser för närvärmecentraler
Ansvarig	Miljö- och byggnadsnämnden
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Nya planer fr o m 2009
Övriga miljövinster	Direktverkande eluppvärmning i fritidshus skulle minska

Åtgärd nr 9	Utökad vindkraftsutbyggnad
Beskrivning av åtgärden	Den fysiska planeringen måste bereda områden där möjlighet för utbyggnad av vindkraft ska kunna ske
Ansvarig	Miljö- och byggnämnden
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Påbörjas sommaren 2008
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 10	Lokalt ägande av vindkraft
Beskrivning av åtgärden	Kommunen köper andelar i vindkraft
Ansvarig	Kommunstyrelsen
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Fr o m hösten 2008
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 11	Källsortering i alla kommunens verksamheter
Beskrivning av åtgärden	Alla enheter ska källsortera i de fraktioner som finns på de olika orterna
Ansvarig	Förvaltningschefer
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	Omgående
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 12	Tidur på kommunens motorvärmarruttag
Beskrivning av åtgärden	Alla motorvärmarruttag ska kunna tidsstyras för att minska på elanvändningen
Ansvarig	Tekniska kontoret
Kostnad	1,5 miljoner
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	2008-2010
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 13	Fastigheter med elvärme ska konverteras
Beskrivning av åtgärden	Kommunens fastigheter som värms upp med el ska få andra alternativ till uppvärmning t ex fjärrvärme, biobränsle
Ansvarig	Tekniska kontoret
Kostnad	
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 14	Gatubelysningen ska energieffektiviseras
Beskrivning av åtgärden	Bef gatubelysning byts ut till energieffektivare belysning t ex högtrycksnatriumlampor
Ansvarig	Tekniska kontoret
Kostnad	2006-2016
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 15	Tilläggsisolering av vindar i kommunens fastigheter
Beskrivning av åtgärden	
Ansvarig	Tekniska kontoret
Kostnad	2 miljoner
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	2009
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 16	Miljöcertifiering av kommunen
Beskrivning av åtgärden	
Ansvarig	Kommunstyrelsen
Kostnad	225 000:- + kostnad för utbildning av personal och div omkostnader för konsulthjälp
Minskning av CO ₂ -utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 17	Miljömärkning av el
Beskrivning av åtgärden	Upphandla Grön eller Miljömärkt el
Ansvarig	Teknisk nämnd
Kostnad	
Minskning av CO2-utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	2009
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 18	Certifiering av kommunens skog
Beskrivning av åtgärden	PEFC-Certifiering
Ansvarig	Teknisk nämnd
Kostnad	
Minskning av CO2-utsläpp / Minskning av energi	
Datum då åtg ska vara utförd	
Övriga miljövinster	

Åtgärd nr 3. Det är möjligt att bättre resultat kan nås om motsvarande belopp satsas på tätare trafik då vissa utredningar visat att det har större betydelse för kollektivtrafikens utnyttjande än gratis trafik.

6. Uppföljning

Kommunens interna miljöarbete följs upp årligen och presenteras i en miljöredovisning som belyser kommunens insatser under året. Redovisningen sker med utgångspunkt från miljöprogrammet samt klimatstrategin. Det nuvarande uppföljningssystemet grundas primärt på formulär som fylls i av respektive förvaltning och bolag. Här ingår bl. a uppgifter från energibolaget, de kommunala fastigheternas förvaltare och uppgifter avseende transporter inom kommunens egna verksamheter.

Den årliga redovisningen ska kunna ge underlag till att formulera nya mål och åtgärder i handlingsplanen.

Därutöver har ett antal nyckeltal tagits fram för kommunen som organisation samt kommunen som geografiskt område för att beskriva hur Härjedalens kommun rör sig i förhållande till målen. Uppföljning av kommunen som geografiskt område sker bl.a. med hjälp av data från SCB och vägverket.

Klimatstrategigruppen och miljöcertifieringsgruppen bör sammanslås så kompetensen i de båda grupperna behålls.

Klimatstrategigruppen permanentas för revideringar av handlingsplanen varje år för förslag till och fastställelse av kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.